

Література

1. Гриценко П. Українська мова сьогодні : політика, практика, сенси. *Віче*. 2014. № 15. С.23-26.
2. Залізник Г., Масенко Л. Мовна ситуація Києва : день сьогоднішній і прийдешній. Київ, 2001. С.64.
3. Погрібний А. Світовий мовний досвід та українські реалії. Київ, 2003. С. 7.

ГАСВСЬКА Надія

канд. філол. наук, професор, м. Київ

УКРАЇНСЬКИЙ ФЕМІНІСТИЧНИЙ ДИСКУРС У ГЛОБАЛІЗОВАНОМУ СВІТІ

Гендерні ідеї в українській літературі вперше голосно прозвучали десь в кінці ХХ ст., коли з'явилася публікація С. Павличко «Чи потрібна українському літературознавству феміністична школа?» [Павличко: 3]. З того часу актуальними стають питання «жіночого письма», «жіночої літератури», «жіночої мови», відбувається активізація жіночої прози. З'являються праці, присвячені темі «гендеру», «гендерної ідентичності». Ясна річ, українська література взаємодіє з національною традицією, яка впливає на «жіночу прозу», в якій значне місце належить «жіночій темі», з її увагою до психології жінки, її проблем, зрештою, її життя. Розвинене почуття власної гідності, самопожертва заради кохання і мистецтва, прагнення жити «відповідно до законів розуму», високе почуття обов'язку перед людьми – такі героїні О. Кобилянської, героїні нового європейського типу («Гортенза», «Людина», «Царівна», «Меланхолійний вальс» та ін.). Разом з тим письменниця зберігає національні особливості своїх героїнь. Параску з твору «Некультурна» вона наділяє загальнолюдськими рисами, які вона бачить у народному середовищі, отже, відтворює національні цінності.

У поезії, драмах, малій прозі Лесі Українки, як пише С. Павличко, «феміністичні ідеї не завжди лежали на поверхні, як наприклад, у Н. Кобринської чи О. Кобилянської... Її як і О. Кобилянську хвилює і приваблює постать сильної жінки, майже амазонки, котра перебирає не тільки чоловічі функції (бореться, воює, не погоджується, повстає проти несправедливості, невільництва народу)». Феміністичний дискурс так само започаткований і в літературній критиці Лесею Українкою в статті «Новые перспективы и старые тени (Новая женщина западноевропейской беллетристики)» [Павличко: 4]. Леся Українка підносила українську літературу на рівень світової, тобто такої, яка говорить про теми, «спільні та важливі для людства загалом.... Виходячи за межі певного народу та певного часу, Леся Українка, можливо, вперше в історії української літератури запропонувала твори, що належать не лише українській, а й світовій літературі...» [Чижевський: 5] («Одержима», «Вавилонський полон», «На руїнах», «Кассандра» та ін.).

Феміністичним духом пронизана діяльність і творчість Н. Кобринської. «Ми поклали собі метою впливати на розвій жіночого духа через літературу, бо

література була все вірним образом ясних і темних сторін суспільного ладу...», – писала вона [Андрусак: 1]. Саме Н. Кобринська об'єднала навколо себе жінок-письменниць – однодумців, які в «Першому вінку» видрукували свої твори. Серед них Ганна Барвінок, Дніпрова Чайка, Софія Окуневська, Леся Українка, Людмила Старицька та ін. Н. Кобринська переконана: «Я через літературу дійшла до розуміння положення жінки в суспільстві – тож хотіла-м і других повести на ту дорогу...» [Кобринська: 2]. Усю свою діяльність вона скеровувала на досягнення гендерної рівності, поліпшення життя жінки. Перебуваючи за кордоном (у Чехії, Швейцарії), вона знайомиться зі становищем жінки в цих країнах, переймає досвід і краще запроваджує в ріднім краї.

Феміністичний дискурс також вияскравлюється у творах Євгенії Ярошинської, Дніпрові Чайки, Христі Алчевської, Уляни Кравченко, а також митців ХХ–ХХІ ст., зокрема О. Забужко, Є. Кононенко, М. Магіос та ін.

Отже, український феміністичний дискурс голосно заявив про себе у світовій літературі в такому цікавому і складному глобалізованому світі.

Література

1. Андрусак І. Наталія Кобринська про гендерну рівність. *Вісник Львівського університету*. 2013. Вип. 57. С.75-80.
2. Кобринська Н. Вибрані твори. Київ, 1980. С. 298.
3. Павличко С. Чи потрібна українському літературознавству феміністична школа?. *Слово і час*. 1991. № 6. С. 10–15.
4. Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі. Київ, 1997. С. 73–74.
5. Чижевський Д. Реалізм в українській літературі. Київ, 1999. С. 61.

ГОРОВА Віталіна

канд.іст.наук, доцент, м. Київ

СОЦІОКУЛЬТУРНІ ЧИННИКИ ІНТЕГРОВАНІСТІ У ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ УКРАЇНИ: ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

На культуру сучасного світу відчутно впливають процеси глобалізації, що призводить до трансформації й уніфікації матеріальних і духовних сфер життєдіяльності суспільства, системи цінностей і поведінки людини загалом. У таких умовах і для України важливим є вирішення ряду концептуальних питань, пов'язаних із розвитком місцевих співтовариств (громад) із залученням ідей урбанізму, цінностей гуманізації суспільства, його спрямування в русло національних ідеалів. Це дозволить дослідити сучасні звичаї та норми людського (громадянського) співжиття, можливості його удосконалення, осмислити феномен міста/села постколоніального періоду. Крім того, актуальним залишається збереження дослідницького фокусу в бік вивчення реалій сучасних процесів реформування в Україні у площині її регіонального розвитку. Дискурс-аналіз процесу децентралізації влади і механізмів утворення спроможних об'єднаних територіальних громад (як первинних суб'єктів місцевого самоврядування) змушують детальніше звернути увагу на концепт